

Сумська міська рада
ДЕПАРТАМЕНТ ФІНАНСІВ, ЕКОНОМІКИ ТА ІНВЕСТИЦІЙ

вул. Горького, 21, м. Суми, 40004 тел.(0542)700-399 факс 700-394

E-mail: mfin@smr.gov.ua Код ЄДРПОУ 02315854

13.04.2021 № 1324/04.03.06-08

на № 129-зп від 01.04.21

Сумській міській раді

Депутату Сумської міської ради
Перепеці І.О.

На виконання рішення Сумської міської ради від 31 березня 2021 року №814-МР «Про депутатський запит депутата Сумської міської ради Перепеки І.О. щодо створення комісії для розв'язання питання запобігання катастрофічного зниження населення в місті Суми» *департамент фінансів, економіки та інвестицій Сумської міської ради* повідомляє наступне.

За даними Головного управління статистики у Сумській області наведемо основні окремі демографічні показники за 2018-2020 роки:

Назва показника	на 01.01.2019	на 01.01.2020	на 01.01.2021
Чисельність наявного населення Сумської міської ради	266308	264981	262539
приріст, скорочення (-) до попереднього року	-1035	-1327	-2442
Кількість живонароджених	1996	1897	1714
Кількість померлих	3433	3464	4031
Природний приріст, скорочення (-) населення	-1437	-1567	-2317
Кількість прибулих	5567	4754	3526
Кількість вибулих	5167	4512	3651
Міграційний приріст, скорочення (-) населення	400	242	-125

Зважаючи на загальнодержавну тенденцію до зменшення кількості населення, особливо в умовах поширення коронавірусної хвороби (COVID-19), у місті також спостерігається від'ємна динаміка приросту населення.

В межах повноважень діяльність виконавчих органів Сумської міської ради, установ, підприємств та організацій міста всіх сфер діяльності направлена на виконання пріоритетних завдань соціально- економічного розвитку для забезпечення життєдіяльності громади міста, що, зокрема, щорічними програмами економічного і соціального розвитку Сумської міської територіальної громади.

Понад 10 років підряд за результатами стабільної роботи підприємств різних галузей економіки, суб'єктів підприємницької діяльності місто має рейтинг високої інвестиційної привабливості (на рівні invA-) та довгостроковий кредитний рейтинг м. Суми за Національною рейтинговою шкалою з високою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками (на рівні uaA- з прогнозом «у розвитку»).

Соціально-економічний розвиток міста обумовлює діяльність промислових, будівельних підприємств, підприємств сфери торгівлі та послуг тощо. Промисловість залишається провідною галуззю економіки, обсяг реалізації продукції якої значно не знижується. Підприємства міста Суми реалізують промислової продукції останніми роками на суму понад 21 млрд. грн. щорічно, або майже 50% від загальнообласного обсягу. Промислові підприємства міста за рахунок власних коштів продовжують впровадження інвестиційних проектів, здійснення основних капітальних вкладень (модернізацію, переоснащення тощо). Зокрема, АТ «Технологія» завершено будівництво нового цеху №3 заводу пакувальних матеріалів та поліграфічної продукції (12,3 тис. кв.м), на що у 2020 року було витрачено 71,3 млн. гривень (в цілому на об'єкт витрачено 174,0 млн. гривень).

Протягом останніх років підприємства будівництва виробляють будівельної продукції (виконують будівельні роботи) на суму понад 1,1 млрд. грн. У 2020 році підприємствами міста вироблено будівельної продукції (виконано будівельних робіт) на суму 1334,1 млн. грн. (+19,0% до 2019 року). Будівельними підприємствами міста виконано 80,4% загальнообласного обсягу будівництва.

Постійно збільшуються обсяги роздрібного товарообороту підприємств роздрібною торгівлі. Так, за підсумками 2020 року показник склав 8,2 млрд. грн., що на 8,7% більше показника 2019 року.

З метою сприяння розвитку малого та середнього бізнесу в місті, зокрема шляхом надання супровідних послуг для бізнесу та створення базової інфраструктури для його розвитку, прийнято План місцевого економічного розвитку міста Суми (рішення від 06 серпня 2019 року № 5480-МР). Місто Суми отримало позитивну оцінку Плану місцевого економічного розвитку міста Суми від Світового Банку і звання «Дійсного учасника» Клубу «Мери за економічне зростання». Наразі почався дворічний етап реалізації Плану.

Щороку місто бере участь у наданні підтримки молодим сім'ям у вигляді молодіжного житлового кредитування. Зокрема, у 2020 році в рамках Програми молодіжного житлового кредитування за рахунок коштів Державної спеціалізованої фінансової установи «Державний фонд сприяння молодіжному житловому будівництву», обласного бюджету та бюджету ОТГ виділено 6,3 млн. грн., що дало змогу надати 12 пільгових довгострокових кредитів на будівництво житла загальною площею 627,25 кв. метрів.

В місті постійно створюються нові робочі місця. Так, у 2020 році в місті створено 5467 робочих місць, в т.ч.: для найманих працівників у юридичних осіб – 1 398 (25,6% до загальної кількості), фізичними особами-підприємцями – 4069 (74,4%). Найбільше робочих місць серед юридичних осіб створено в будівництві – 310 (22,2%); в торгівлі – 274 (19,6%); в промисловості – 191 (13,7%); в закладах охорони здоров'я – 162 (11,6%).

Спостерігається тенденція до росту рівня середньомісячної заробітної плати. У 2020 році середній розмір заробітної плати працівників по місту склав 10768 грн., що на 12,7% більше показника за 2019 рік та на 10,0% більше показника по області.

У галузі охорони здоров'я у місті Суми створено усі умови для безпечного материнства та дитинства. Постійно поліпшуються умови лікування пацієнтів у КНП «Клінічний пологовий будинок Пресвятої Діви Марії» СМР та КНП «Дитяча клінічна лікарня Святої Зінаїди» СМР: проводяться капітальні ремонти, утеплення будівель, придбання сучасного обладнання, навчання персоналу та впровадження новітніх методів діагностики, лікування та профілактики. Так, протягом останніх років залишаються меншими за всеукраїнські показники малякової та перинатальної смертності, мертвонароджуваності, відсутні випадки травмування новонароджених при пологах тощо.

Проте галузь охорони здоров'я може надавати лише медичні послуги, а не впливати на демографічну ситуацію в цілому. Питома вага факторів впливу на здоров'я людини в частині можливості регулювання у медичній сфері – 8-10% (при цьому, питома вага впливу навколишнього середовища становить 15-25%, генетичних факторів – 18-22%, способу життя – 49-53%).

Причина зниження кількості народження дітей вбачається у зменшенні у місті Суми чисельності молоді репродуктивного віку та відсутності мотивації до народження дитини взагалі або більше одного малюка.

У сфері соціального захисту населення

I. Соціальний захист та підтримка сімей - це забезпечення їх гідного рівня життя шляхом надання соціальної підтримки та грошової допомоги, в першу чергу, сім'ям з дітьми.

На державному рівні сім'ям, в яких народилися діти, гарантовано надання та виплату деяких видів допомог за рахунок, а саме:

- допомоги при народженні дитини;
- надання натуральної допомоги «пакунок малюка»;
- грошової компенсації вартості натуральної допомоги «пакунок малюка»;
- допомоги на дітей, які виховуються в багатодітних сім'ях.

✓ Допомога при народженні дитини призначається у розмірі 41 280 гривень, в т. ч. одноразово у сумі 10 320 гривень, а решта суми допомоги виплачується протягом наступних 36 місяців рівними частинами у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України (по 860 гривень).

До відома: за призначенням допомоги при народженні дитини в 2020 році звернулося 2 237 родин, в т. ч.: при народженні другої дитини - 563, третьої – 150. З початку поточного року вже звернулися 499 осіб, в т. ч. для оформлення допомоги при народженні другої дитини - 137, третьої - 39.

✓ Сім'ям, у яких народилася дитина, надається «пакунок малюка» - безповоротна адресна натуральна соціальна допомога безпосередньо в пологовому будинку, а в разі його відсутності - органами соціального захисту населення. У разі неотримання «пакунка малюка» протягом 30 днів із дня народження дитини з незалежних від батьків обставин, вони мають право отримати грошову компенсацію вартості «пакунку малюка».

Розмір грошової компенсації вартості разової натуральної допомоги «пакунок малюка» становить не менш як три розміри прожиткового мінімуму

для дітей віком до шести років (з 01.01.2021 – 5 763 грн.), встановленого законом на дату подання заяви про призначення грошової компенсації вартості одноразової натуральної допомоги «пакунок малюка».

До відома: в 2020 році пологовими будинками міста видано 2 581 «пакунок малюка», з початку 2021 року – 293. Грошову компенсацію вартості «пакунку малюка» в 2020 році призначено 311 родинам, протягом I кварталу 2021 року - 399.

✓ Сім'ям, в яких виховується троє і більше дітей, призначається допомога на дітей, які виховуються в багатодітних сім'ях, в розмірі 1700 гривень. Допомога призначається на третю і кожен наступну дитину до 6-річного віку включно.

До відома: допомогу на дітей, які виховуються в багатодітних сім'ях в 2020 році призначено 164 сім'ям, протягом I кварталу 2021 року - 68.

✓ Також багатодітним сім'ям державою забезпечується надання 50% знижки при оплаті за житлово-комунальні послуги. Діти з багатодітних сімей мають змогу користуватися безоплатним проїздом та одержанням ліків за рецептами.

Додатково до цих видів державної соціальної підтримки з бюджету Сумської міської територіальної громади відповідно до програми «Милосердя» надаються інші допомоги, зокрема, допомога дітям з багатодітних сімей, які вступили в поточному році до вищих навчальних закладів (*в 2020 році виплачено допомогу 40 дітям на 86,4 тис. гривень, на 2021 рік також передано відповідні видатки*).

До відома: кількість багатодітних сімей щороку збільшується: з 1 027 в 2018 році до 1 156 – в 2019 році та 1 172 – в 2020 році, відповідно збільшується і чисельність дітей в цих сім'ях: з 3 353 в 2018 році до 3 744 – в 2019 році та 3 793 – в 2020 році. Станом на 01.04.2021 обліковується 1 187 багатодітних сімей, в яких виховується 3 843 дитини, в т. ч.: 57 родин, де виховується 5 і більше дітей. В 2020 році встановлено статус «багатодітна сім'я» вперше 113 сім'ям, в I кварталі 2021 року – 34.

✓ Компенсація «муніципальна няня» виплачується у розмірі прожиткового мінімуму на дітей віком до шести років, встановленого на 1 січня відповідного року, за кожен дитину, яку доглядає така няня (*з 01.01.2021 - 1 779 грн.*). Компенсація надається отримувачам за умови зайнятості кожного з батьків, а «муніципальна няня» з числа фізичних осіб-підприємців має надавати послуги одночасно тільки по догляду за 3-ма дітьми, а юридична особа – за 10 дітьми.

До відома: в 2020 році до 01 жовтня (до внесення змін до прядку виплати компенсації) таку компенсацію отримували - 1 962 особи, з початку 2021 року за оформленням даної виплати звернулися 121 сім'я.

II. На сьогоднішній день, враховуючи карантинні обмеження, дуже гостро постало питання безробіття та зайнятості. Припинення або обмеження діяльності закладів торгівлі, громадського харчування, послуг, розваг та багатьох інших напрямків економічної діяльності мало дуже негативний вплив на рівень зайнятості населення та ринок праці.

Так, внаслідок запровадження карантинних обмежень чисельність безробітних зросла в 2020 році на 1 429 осіб (66,6%) і на 01.01.2021 на обліку в Сумському міському центрі зайнятості перебувало 3 575 безробітних. Кількість вакансій зменшилась на 75 посад (11,7%) і на 01.01.2021 їх нараховувалось 566. Це призвело до збільшення навантаження безробітних на одне вільне робоче місце з 3 до 6 осіб.

Разом з тим, бюджетуютьвючими підприємствами було забезпечено сталу роботу, збереження та створення робочих місць.

Ситуація на ринку праці ускладнюється кваліфікаційним дисбалансом між попитом на робочу силу та її пропозицією. Так, частка вакансій, які пропонувались для службовців на 01.01.2021 складала 30,9% (175 посад), тоді як, працевлаштування на такі посади потребувало 55,4% безробітних (1 979 осіб).

З метою зменшення рівня кваліфікаційного дисбалансу в 2020 році центром зайнятості надано послуги з профорієнтації, працевлаштування, відкриття власного бізнесу, планування кар'єри з урахуванням потреб роботодавців 13121 особі, серед них: 9 891 зареєстрований безробітний, що більше на 2545 осіб (34,6%) ніж в 2019 році та на 2 468 осіб (33,2%) – ніж в 2018 році.

В 2020 році пройшли підготовку та перепідготовку 173 безробітних, з початку 2021 року – 33.

Отримали кошти для започаткування власної справи в розмірах від 9 000 грн. до 81 720 грн. (в залежності від стажу та підстави звільнення з роботи) 10 осіб, 6 з яких – молодь віком до 35 років.

Роботодавцям компенсовано ЄСВ за працевлаштування на нові робочі місця 3 безробітних, які мають додаткові гарантії у сприянні працевлаштуванню, в т. ч. 2 жінки, що мають дітей віком до 6 років.

В результаті вжитих заходів чисельність безробітних в I кварталі 2021 року зменшилась на 332 особи (9,3 %) і на 01.04.2021 на обліку в Сумському міському центрі зайнятості перебувало 3 243 безробітних, а кількість пропозицій від роботодавців збільшилась на 205 (36,2 %) – з 566 до 771 вакансії.

Крім того, на 2,5 % зменшилась частка молоді віком до 35 років серед безробітних (з 32,7 % до 30,2 %).

На території Сумської міської територіальної громади діють цільові (комплексні) програми, основною метою яких є створення сприятливих умов для розвитку сімей, молоді та дітей, популяризації сімейних цінностей з формування сім'ї. В рамках реалізації програм:

- «Молодь територіальної громади м. Суми на 2019-2021 роки» здійснюються заходи щодо створення комфортних умов для розвитку здібностей молоді, формування патріота і громадянина, збереження та зміцнення здоров'я дітей та молоді, забезпечення реалізації прав на оздоровлення та відпочинок. Програмні заходи також сприяють формуванню різнобічно розвиненої, духовно багатой, патріотично налаштованої особистості, громадянина України.

- «Соціальні служби готові прийти на допомогу на 2019 – 2021 роки» здійснюються заходи щодо надання допомоги сім'ям, які перебувають у складних життєвих обставинах, а саме сприяння у вирішенні складних

життєвих обставин або мінімізації їх наслідків; підтримки та розвитку альтернативних форм сімейного виховання; запобігання соціального сирітства; підвищення виховного потенціалу сім'ї та популяризації сімейних цінностей та збереження її кращих традицій. Функціонує КУ «Центр матері та дитини», на базі якого надається комплекс соціальних послуг жінкам та проводиться профілактична робота.

- «Програма з реалізації Конвенції ООН про права дитини Сумської міської територіальної громади на 2020-2022 роки» проводиться робота щодо поліпшення соціальної та матеріальної підтримки прийомних сімей, дитячих будинків сімейного типу, сімей опікунів, піклувальників, патронатних сімей, сімей, які опинились у складних життєвих обставинах; формування відповідального батьківства; запобігання соціальному сирітству; формування здорового способу життя у підростаючого покоління.

- «Програма розвитку фізичної культури і спорту Сумської міської територіальної громади на 2019 – 2021 роки» здійснюються заходи щодо залучення широких верств населення до масового спорту, популяризації здорового способу життя, профілактики захворювань, максимальної реалізації здібностей обдарованої молоді у дитячо-юнацькому, резервному спорті, спорті вищих досягнень, розвитку олімпійських та неолімпійських видів спорту, забезпечення проведення міських змагань та забезпечення представлення досягнень спортсменами міста на всеукраїнській та міжнародній спортивній арені.

Враховуючи вищезазначене, слід зауважити, що соціально-економічні показники та робота, яка проводиться виконавчими органами Сумської міської ради, сприяє створенню умов для поліпшення демографічної ситуації на території Сумської міської територіальної громади.

Однак, створення комісії для розв'язання питання запобігання катастрофічного зниження населення в місті Суми не вирішить порушені у запиті питання, оскільки це потребує першочергового вирішення на рівні держави, зокрема шляхом збільшення розміру допомог при народженні дитини, прийняття та реалізації дієвих державних програм підтримки молоді та сім'ї, в тому числі для запобігання відтоку молоді на роботу за кордон.

З цією метою пропонуємо від імені Сумської міської ради звернутися до Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України щодо прийняття законодавчих та нормативних актів на державному рівні, які сприятимуть збільшенню розміру державних допомог при народженні дитини та інших видів допомог молоді та сім'ям.

Директор департаменту

С.А. Липова

Гайдар 700 584
Масік 787 101
Чумаченко 787 000